

a bírósági és közigazgatási végrehajtási eljárások összhangba hozatalát,

az ingatlan-árveréseknél a kikiáltási árnak hivatalból a tényleges forgalmi értéknek megfelelő megállapítását,

a bírói árverési vételárnak a mainál lényegesen gyorsabb felosztását és a bírói letétek gyümölcsöztetését,

a végrehajtási eljárásra vonatkozó igényperek jogszabályainak, a forgalom biztonsága érdekében való reformját,

a fizetéseképtelenségi jog egységesítését olyképen, hogy annak súlypontja a sürgősen reformálandó csődeljárásra helyeztessék át.

Módosítandónak tartja a Vándorgyűlés mindazokat a törvényes intézkedéseket, amelyek az adós által vétkesen előidézett fizetőképtelenség büntetethőségét a formális és materiális csőd eseteire korlátozzák, illetve kényszeregyesség esetén a bűnös fizetéseképtelenséget csak az esetre rendelik büntetni, ha a kényszeregyességi eljárás az egyesség jóváhagyásával nyert befejezést.

Szükségésnek tartja, hogy kényszeregyesség esetében büntethető legyen a fizetőképtelen adós, akkor is, ha cselekményével csak a vétkes bukás tényálladékát valósította meg.

Megvalósítandónak tartja a kényszeregyességeknél a superkvóta elfogadásának a hitelezőkkel szembeni pónalizálását is.

IV. Valutáris kérdések. A Vándorgyűlés felkéri az Országos Ügyvédszövetség elnökségét, hogy az aranypengővel és a külföldi fizetési eszközök forgalmával kapcsolatban lefolytatott tárgyalás anyagát emlékiratban dolgozza fel és azt juttassa el illetékes helyre, egyszersmind lépjen haladéktalanul érintkezésbe az érdekelt egyesületekkel, hogy a jelen alkalommal még eléggé le nem tárgyalt kérdéseket azokkal együttesen megtartandó szaktanácskozásokon tegye megvitatás tárgyává.

Reformtörekvések a végrehajtási eljárásban. Dr. György Ernő ügyvéd, az O. H. E. igazgatója tartott e címen előadást f. évi október 10-én a Magyar Jogászegylet perjogi szakosztályának ülésében abból az alkalomból, hogy Németországban tárgyalás alá vették a végrehajtási törvény reformjára vonatkozó kormányjavaslatot. Előadó rámutatott arra, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok között Németországban is úgy, mint nálunk, nem a követelés megállapíttatásán, hanem a behajtásán van a hangsúly, és ez a helyzet kényszeríti Németországot arra, hogy a végrehajtási eljárásban oly intézményeket keressen, amelyekkel a hitelezőknek hatályosabb védelmet nyújthat az adósok fizetési képességének és készségének hiánya ellen.

Nekünk, magyar jogászoknak a legnagyobb meglepetést az előadó által részletesen ismertetett az a reformgondolat okozta, amelyre Németország, szakítva eddigi rendszerével, a francia, olasz, és a svájci végrehajtási jog mintájára rá kíván lépni. A német, osztrák, és magyar végrehajtási jogban egyaránt kardinális alaptétel a „qui potior tempore, potior jure”, vagy másképen: a „vigilantibus jura” elve. A francia, olasz, és némikép a svájci jogrendszer ettől eltér, alapel-

vük a „par conditio creditorum“, amely akként érvényesül, hogy a végrehajtás foganatosisától számított meghatározott időn belül történő végrehajtásokat egyenlő rangsorban levőknek tekint a törvény, vagyis egy adós hitelezői között közösséget létesít, olyant, amilyent nálunk csak a csőd-, és csődönkívüli kényszeregyességi eljárás ismer. Az új német végrehajtási törvényjavaslat erre a rendszerre tér át, a végrehajtás foganatosisától számított 30 napon belül szerzett zálogjogok egyenlő erejűek, az ilykép biztosított követelések kielégítése aránylagos.

Ezen gondolat ismertetése kétségtelenül igen termékenyítő hatású lesz, aminthogy mindjárt az előadást követően meg is indult a vita atekintetben, hogy amit eddig dogmának hittünk: a prioritás elve, igazságos-e, célszerű-e, mik az előnyei, hátrányai a másik rendszerrel szemben. Bizonyos, hogy az anyagi igazságot nézve, a megelőzés elvének minden másra tekintet nélkül való érvényesülése nem kielégítő —, kétségtelen az is, hogy ugyanazon adós hitelezőinek egy ú. n. veszélyközösségbe kerülése és az aránylagosság tendenciája helyes. Erre az útra törvényhozásunk tulajdonkép már akkor lépett reá, amikor megalkotta a csödelhárító kényszeregyességi eljárást és fejlesztette most legutóbb a 850/1931. M. E. sz. rendelet 11. §-ával, amely a külön futó végrehajtást még a jóváhagyás után sem engedi meg az ott közelebből meghatározott körülmények között, kitolván az egyenlősítést és aránylagos kielégítést a kényszeregyességi eljárás befejezése utánra is. Innen nézve a német törvényjavaslat ezen reformgondolatát, nem is más az, mint a kényszeregyességnek ex lege történő érvényesülése szemben a műértelemben kényszeregyességnek mondott eljárással, amely az adós *kérelmére* indul meg: Az arányosító végrehajtás a kényszeregyességnek hivatalból megvalósuló formája.

Előnyeinek-hátrányainak gondos vizsgálata természetesen elmaradhatatlan lesz, ha az intézmény megvalósításának kérdése felmerül. Egyik nézet szerint hátránya, hogy meg fogják a végrehajtásokkal rohanni az adóst. Nem hiszem azonban, hogy ez a nézet helyes. Ellenkezőleg: úgy gondolom, türelemmel fognak várni a hitelezők, mert míg a prioritás rendszerében az a fontos, hogy a leggyorsabban, (már tegnap) jussanak végrehajtáshoz, addig az arányosítás rendszerében ennek nem lesz értelme. Számítani lehet arra, hogy ez a rendszer a belátást teszi majd urrá, mert feltehető, hogy egyik hitelező sem akarja majd megindítani a lavinát, amelyből reá már csak vóta néz; a tömeges végrehajtások áradatát az első végrehajtás indítaná meg.

A behajtási eljárás alapelvét keresve, — nézetem szerint —, tulajdonkép a legigazságosabb volna, ha a végrehajtási sorrend szempontjából a követelések keletkezésének időpontja döntene, és úgy tudom, hogy régibb végrehajtási jogunk erre figyelemmel is volt. Más, érésben figyelembe jövő szempont volna a lejárat. Ezek méltatása azonban gyakorlati szempontból lehetetlennek bizonyult, és így mint törvényhozásilag értékesíthető maradt kettő: a prioritás és az aránylagosság. A jövő törvényhozásának feladata lesz a helyesebb szabá-

lyozás, amely előrelátható e két elv kompromisszumának síkján fog feküdni.

A törvényjavaslat, — miként előadó ismertette —, határozottan bővelkedik szellemes és szerencséseknek mondható reformgondolatokban. Így magában a végrehajtási eljárásban is érvényesül egy sommás megtámadási eljárás, a Rückruf intézménye, amellyel a végrehajtási bíróság visszahuzza a fedezeti alapa azt, amit az adós nyilvánvalóan a hitelezők kijátszása céljából onnan kikülönített. — Intézkedik az ú. n. 1.500.— márkás szerződésről. Németországban igen nagy visszaélések voltak atekintetben, hogy az adósok 1.500.— márka értékhatáron alul mozgó javadalmazás mellett kötöttek alkalmaztatási szerződést, amely fizetés t. i. foglalásmentes, a többletet meg a legkülönbözőbb formákba burkolták, naturaliákba, harmadik személyek javára szóló juttatásokba, stb., stb. A törvényjavaslat szerint minden járandóság egybeveendő a foglalásmentességi határmegállapításnál. Az igényperек tekintetében a német törvényjavaslat is tanácstalanul áll, merőben formális rendelkezéseket tartalmaz, amelyek nem biztosítják, hogy alaptalan igényekkel ki ne huzzák a gyékényt a hitelező lába alól, csak gyorsítják az eljárást. — Egyik újítás az ú. n. Dauervolltreckung. Ma, ha a végrehajtást szenvedő új albérlőt kap, új helyen vállal szolgálatot, új végrehajtást kell ellene foganatosítani, hogy a hitelező az új albérlőtől, szolgálatadójától járó albérleti összeget, fizetését, stb. végrehajtás alá vonhassa. A törvényjavaslat szerint nem kell újabb végrehajtás. — Érdekes rendelkezése, hogy foglalásmentes értékes ingót a végrehajtható kevésbé értékes, de a célnak megfelelő ingóval helyettesíthet. Ha tehát pld. adósnak egy értékes csillárja vagy egy értékes perzsabundája van, a hitelező végrehajtás alá vonhatja, ha a célnak megfelelő olcsóbb ingókkal helyettesíti. Miután pedig a törvényjavaslat indokolása szerint a törvény mindent megtesz, amit csak a hitelező érdekében megtehet, erre figyelemmel — ipsissima verba — már most „nyugodt lelkiismerettel” ad helyt a humanitárius szempontoknak, addig a szélső határig, ameddig az csak lehetséges és indokolt. Így a törvény egyik rendelkezése szerint a végrehajtást szenvedett a végrehajtási eljárás folyamán bírósági egyeztetést, halasztást és részletfizetési kedvezményt kérhet; és ha az adós a pert alaptalanul, rosszhiszeműen el nem huzta, ha a saját viszonyai azt indokolják, anélkül, hogy a hitelezőt károsítaná, a bíróság az adósnak tartozása teljesítésére méltányos beosztást adhat. Kétségtelenül oly gondolat, amely a peráradat csökkentésére is alkalmas, mert a peres obstrukciók mellőzésére inti az adóst. A Pp. 397. §-a alapján is adhat a bíróság a teljesítésre 15 napot meghaladó határidőt, de ez egyfelől nem a végrehajtási eljárásban magában érvényesül, másfelől, mint arra előadó helyesen mutatott rá, a mi bírói gyakorlatunk nem az adós személyi körülményei miatt alkalmazza, hanem a per tárgyára tekintettel (valorizáció, közszerzemény kiadása, örökjogi igények).

Az előadás kétségtelenül igen termékenyítő lesz és tovább fog rezonálni elméleti és gyakorlati jogászaink gondolkodásában. Bizonyí-

tották ezt dr. Beck Salamon, dr. Meszlény Artur felszólalásai és dr. Oswald István szakosztályi elnök értékes zárószavai, valamint az, hogy a Magyar Jogászegylet további szakosztályi üléseinek tárgyává tette az előadó által ismertetett kérdéseket.

Dr. Balla Ignác.

JOGIRODALOM

A hitel alapja. Grill-féle könyvkereskedés bizománya. Bpest, 1931. Gróf Széchenyi István a több mint száz évvel ezelőtt megírt „Hitel” című, korszakalkotó munkájában a következőket írta: „A Hitel védangyala pedig 's fényes napsugára a' publicitas — a nyilvánosság.” Széchenyi e szép szavaiból kiindulva, dr. Radványi László, Az Üzlet szerkesztője, most megjelent „A hitel alapja” című munkájában azt fejtegeti, hogy Széchenyi, a lánglelkű író, tudat alatt, a hitelnek a sajtó nyilvánosságával való alátámasztását jósolta meg. Dr. Radványi tanulmánya, évekig tartott, fáradságos adatgyűjtő munka eredményeként, ismerteti a világ mindazon sajtótermékét, mely jelenleg a hatóságok, bíróságok, közjegyek stb. azon adatait közli, amikből az egyesek fizetőképességére és fizetőkészségére következtetni lehet. Rámutat például arra, hogy Belgiumban már 1851. óta a kereskedelmi törvény módot ad arra, hogy a váltóóvásokról a belga bíróságoknál vezetett nyilvántartás alapján, a sajtó rendszeres közlésekkel szolgálhat. Hasonló közlések jelennek meg Olaszországban, Esztországban, Finnországban, Lettországban, Svédországban, Romániában, Egyiptomban. Rengeteg hasonló, eddig mástól fel nem dolgozott adatot közöl a könyv. A szerző a megelőző hitelvédelemnek a sajtó útján való kiépítését, a hitel alapjának a sajtó nyilvánossága útján való megerősítését sürgeti. Munkájához dr. Éber Antal, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke írt előszót, melyben megerősíti a szerzőnek azt az álláspontját, hogy a megelőző hitelvédelemnek a sajtó útján való ápolása nemcsak a hitelező érdekeit szolgálja, hanem a jóhiszemű, a fizetni akaró adósnak az érdekeit is. Ha a hitelező világosan lát, s ennél fogva kockázata le van csökkentve, úgy az, aki hitelre szorul, ehhez, elfogadható és gazdaságilag elviselhető feltételek mellett, az eddiginél nagyobb mértékben tud hozzájutni.
